

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Framtiden för mejerisektorn

(2015/C 195/03)

Föredragande: René Souchon, regionpresident i Auvergne (FR-PES)

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

I. BAKGRUND***Om utvecklingen av marknadssituationen för mejeriprodukter***

1. Regionkommittén konstaterar att kommissionen i sin rapport COM(2014) 345 final av den 13 juni 2014, som har utarbetats på grundval av de uppgifter som fanns tillgängliga i mitten av mars 2014, anser att situationen på mjölkmarknaden på kort och medellång sikt är gynnsam och att avskaffandet av kvoterna bör gå bra. Kommissionen erkänner att det fortfarande finns frågor som måste lösas men anser att det i detta skede är alltför tidigt att bedöma inverkan av att kvoterna avskaffas och vill vänta till 2018 innan nya lagstiftningsförslag läggs fram.

2. Sedan mars 2014 har denna mycket positiva marknads- och prisutveckling vänt, under inflytande av tre faktorer: den höga globala produktionen, inbromsningen i den globala efterfrågan och det ryska embargot. I en situation med en starkt ökande europeisk produktion bidrar dessa tre faktorer redan till kraftigt sjunkande mjölkpriser.

3. Vi konstaterar att prognoserna för första halvåret 2015 visar på en nedgång i priserna på och lagren av mejeriprodukter som kan komma att överstiga dem från 2009, med betydande skillnader mellan medlemsstaterna och ibland även inom en och samma medlemsstat.

Om genomförandet av "mjölkpaketet"

4. Kommittén noterar i kommissionens rapport att kontraktering fortfarande är en marginell företeelse. Detta försvårar en förskjutning av balansen till producenternas fördel. Kooperativen, som står för mer än 60 % av mjölkproduktionen i Europa, undantogs från bestämmelserna om kontraktering och produktionsbegränsning sedan de på förhand tillkännagett att de skulle samla upp all mjölk från de producenter som var anslutna till dem. Detta begränsar kraftigt räckvidden för mjölkpaketets åtgärder.

5. Den mycket kraftiga ökningen av produktion och uppsamling i hela EU under 2014 visar att kontrakteringen inte har haft – och inte kommer att ha – någon inverkan på styrningen av det totala utbudet i EU, eftersom mejerierna numera öppet konkurrerar med varandra.

6. Kommittén konstaterar att handeln – den sista länken i livsmedelskedjan för mjölk – ofta använder den mjölk och de mjölkprodukter som finns till försäljning som lockvaror genom att bjuda ut produkterna till lågt pris och därefter pressa priserna bakåt i kedjan ända tillbaka till produktionsledet, som i sista hand får ta konsekvenserna av denna aggressiva marknadsföringspolitik. Detta leder i många fall till att producenterna erhåller ett belopp som inte täcker produktionskostnaderna.

7. De specifika åtgärder som inte ingår i mjölkpaketet men som har antagits som svar på det ryska embargot har visat sig vara klart otillräckliga med tanke på de förluster som har uppstått sedan augusti 2014.

8. Den möjlighet som finns i mjölkpaketet att styra utbudet för de skyddade ursprungsbeteckningarna (SUB) förefaller fortfarande bara användas i begränsad utsträckning (tre ostsorter i Frankrike och två i Italien), och vi skulle vilja få mer information från kommissionen om de ansökningar som är under behandling. Vi anser att denna möjlighet bör främjas i medlemsstaterna och att kommissionen bör förenkla tillgången till skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) och skyddade geografiska beteckningar (SGB).

Utsikterna för tiden efter avskaffandet av kvoterna

På kort sikt:

Inverkan på mjölkproduktionen på EU-nivå

9. Den undersökning som gjordes inför konferensen "Den europeiska mejerisektorn: utvecklingen efter 2015" den 24 september 2013 samt kommissionens rapport 2014–2024 visar att den ökade mjölkproduktionen i EU främst beror på världsmarknaden, som inte motsvarar mer än 7 % av den globala produktionen, men är mycket konkurrenskraftig. Mjölkpulver utgör 2/3 av den mängd som framställs av tre huvudexportörer: EU, Nya Zeeland och USA. OECD och FAO förutsäger att den globala efterfrågan på mejeriprodukter kommer att öka med cirka 2 % per år fram till 2023. Det finns ett kontinuerligt behov av att identifiera och utveckla nya marknader, öka EU:s andel av världsmarknaden, säkra rättvist tillträde för EU:s exportörer och stimulera exporttillväxten. Bättre kunskapsöverföring, forskning och innovation samt åtgärder för att förbättra kvalitet och märkning kommer att ge mejeriprodukter från EU ett större mervärde och öka deras konkurrenskraft på den inre marknaden och på världsmarknaden.

10. Enligt denna undersökning från september 2013 kommer med tiden en allt större del av den mängd mjölk som produceras i EU att omvandlas till produkter med högre förädlingsvärde, på bekostnad av den obearbetade massproduktionen.

11. I undersökningen erkänns att det råder en ökande obalans i fördelningen av mervärdet längs livsmedelskedjan för mejeriprodukter, till förmån för bearbetningsföretagen.

12. Det råder bred enighet om att avskaffandet av kvoterna kommer att leda till en ytterligare koncentration av mjölkproduktionen till de stora jordbruksföretagen och till vissa regioner inom EU.

13. EU har inte de operativa verktyg som krävs för att begränsa volatiliteten i mjölkpriserna fritt gård.

14. En stor del av de investeringar som nyligen har gjorts i den europeiska mejerisektorn har varit mer inriktade på torn för torkning av mjölkpulver än på bearbetning av mjölk till produkter med stort mervärde, såsom ost (50 % för pulver mot 20 % för ost ⁽¹⁾).

15. En koncentration av produktionen till de stora jordbruksföretagen är inte i sig en garanti för effektivitet eller intäkter. Detta framgår av det danska exemplet.

De förutsebara territoriella effekterna och deras konsekvenser

16. Flera studier ⁽²⁾ bekräftar att det under perioden efter kvoterna kommer att ske en koncentration av mjölkproduktionen till de mest produktiva områdena med högst densitet i mjölkproduktionen och lägst uppsamlingskostnader och att mjölkproduktionen kommer att minska eller upphöra i de s.k. mindre gynnade eller känsliga regionerna. I dessa områden – vare sig det gäller avlägsna områden, bergsområden eller yttersta randområden – är det svårt att ersätta mjölkproduktionen som ekonomisk verksamhet. Den är också viktig för samhället och miljön.

17. Regionkommittén beklagar att det inte finns några eller endast få specifika studier om vad som kommer att hända med de mindre gynnade områdena vid en successiv nedläggning av mjölkproduktionen. I kommissionens rapport från 2014 nöjer man sig med att konstatera att "ännu kan inga betydande effekter av mjölkpaketet ses för mjölksektorn i missgynnade regioner".

18. Kommittén beklagar i synnerhet bristen på särskilda studier om regioner där mjölkproduktionen inte bara är avgörande för att skapa och bevara arbetstillfällen utan också har en strategisk hävstångseffekt på andra ekonomiska sektorer, såsom turismen. För dessa områden redovisar man sällan antalet gårdar och lokala arbetstillfällen och aldrig deras bidrag till de kollektiva nyttigheterna (vattenkvalitet, landskapskvalitet, biologisk mångfald, produktkvalitet, ekoturism, regionala marknader m.m.) eller till andra ekonomiska sektorer.

19. Enligt de senaste studierna från kommissionen och olika sakkunniga kommer nedgången i mjölkproduktionen att ske allt snabbare i nästan alla länder i östra EU (med undantag av Polen). Mjölkproduktionen i dessa länder är samtidigt ofta den huvudsakliga jordbruksverksamheten, och detta försämrar landsbygdsområdenas förmåga att hålla kvar sin befolkning.

20. Kommittén anser också att det är angeläget att kvantifiera den totala förlusten av arbetstillfällen som ett upphörande av mjölkproduktionen till förmån för spannmål skulle innebära i de mellanliggande områdena med odling av grödor/djuruppfödning.

⁽¹⁾ Rapport från kommissionen *Prospects for EU agricultural markets 2014–2024*.

⁽²⁾ Smooth Phasing out of the milk quotas in the European Union. Studie gjord av Progress Consulting and Living Prospects för Regionkommittén, november 2014.

21. De befintliga skyddsnätsmekanismerna, t.ex. offentliga ingripanden och stöd för privat lagring, är inte lämpliga verktyg för att åtgärda ihållande volatilitet eller en kris inom mjölksektorn. Situationen har dessutom förvärrats av det ryska embargot, som särskilt drabbar de baltiska staterna och Finland.

På medellång sikt:

22. De senaste prognoserna som offentliggjorts av kommissionen visar trots avskaffandet av kvoterna på en begränsad ökning av den europeiska produktionen, som framför allt beror på de alltmer tungt vägande miljöbetingade begränsningarna i vissa medlemsstater. Produktionsökningen under 2014 visar dock att kombinationen av ett bra pris på mjölk och ett gynnsamt år för foderproduktionen har lett till ett betydande och helt oväntat överskott av mjölk.

23. Enligt kommissionen bör det genomsnittliga mjölkpriset ligga på cirka 350 euro per ton under perioden 2016–2024, med prissvängningar på mellan 300 och 400 euro per ton under åtta år av tio och med ännu mer uttalade prissvängningar under två år av tio.

24. En sådan volatilitet och de stora störningar och den osäkerhet som den innebär för EU:s mjölk- och mejerisektor är oförenliga med betydande investeringar i gårdarna och med att nya producenter etablerar sig. Detta drabbar särskilt bergsområden och yttersta randområden, som kännetecknas av mer omfattande begränsningar och färre möjligheter till stordriftsfördelar.

25. EU-företagen möter dessutom konkurrens från andra globala exportörer som är få men mäktiga (Nya Zeeland, USA och Australien) som under historiens gång skaffat sig tillgång till de asiatiska marknaderna och ett avgörande inflytande på världsmarknadspriserna på mejeriprodukter.

26. Man får inte förväxla en ökning av världsmarknaden och en ökning i den globala efterfrågan. Den senare är ganska jämn på medellång till lång sikt, medan världsmarknadens utveckling är mer slumpmässig och står för endast 7 % av produktionen och överskotten i vissa länder.

27. Det är inte godtagbart att mjölkpriset fritt gård i Europa hänger så nära samman med världsmarknadspriserna, medan 90 % av EU:s produktion säljs på den europeiska marknaden.

Om de risker och möjligheter för EU:s mejerisektor som hänger samman med handelsavtal under diskussion

28. Efterfrågan på mejeriprodukter och exportmöjligheterna kommer att påverkas av flera frihandelsavtal och regionala handelsavtal som håller på att förhandlas fram.

29. Den största risken med dessa avtal för den europeiska mjölkproduktionen, och för konsumenten, är att kvalitets- och hälsosäkerhetsnormerna sänks för Europas befolkning, men också att de skyddade ursprungsbeteckningar som mejeriindustrin gör anspråk på inte erkänns.

30. Kommittén anser också att det avtal som håller på att förhandlas fram med Förenta staterna om harmonisering och väsentlig sänkning av tullar, som anges i EU:s förhandlingsmandat, medför möjligheter men också risker för mejerisektorn, särskilt med tanke på att tullarna för mjölkprodukter vanligtvis är mycket högre i Europa, samtidigt som stödet till amerikanska mjölkproducenter förstärks av Förenta staternas Farm Bill 2014–2018.

31. EU är i färd med att ingå ett avtal om ekonomiskt partnerskap med Västafrika, som syftar till att avskaffa tullarna för denna grupp länder på minst 75 % av EU:s export, däribland på mjölkpulver. Den kraftigare exporten från EU kommer dock att undergräva mjölkproduktionens och de små mejeriernas utveckling i dessa länder och samtidigt leda till en intensivare migration av landsbygdsbefolkningen till städerna och till Europa.

II. POLITISKA FÖRSLAG OCH REKOMMENDATIONER

Att till fullo utnyttja de verktyg som finns tillgängliga på europeisk nivå

Ett skyddsnät med en förhöjd skyddsnivå

32. I den nya gemensamma jordbrukspolitik (2014–2020) har mejerisektorn ett skyddsnät med ett regelverk som gör det möjligt för kommissionen att reagera under exceptionella omständigheter.

33. Skyddsnivån i det nuvarande nätet (217 euro/ton) är alldeles för låg för att det ska fungera vid ett prisfall på mjölk.

34. Kommissionen bör se till att interventionspriset i högre grad återspeglar produktionskostnaderna och är anpassat till marknadsförändringarna. Det nuvarande interventionspriset, oförändrat sedan 2008, behöver ses över för att beakta ökade produktions- och insatsvarukostnader, och översynen bör göras regelbundet.

Att förbättra verktygen i mjölkpaketet

35. När det gäller de länder där man valt att göra mjölkavtal obligatoriska konstaterar kommittén att skapandet av producentorganisationer inte har gjort det möjligt att nå det mål för vilket de inrättades, eftersom bearbetningsföretagen har fortsatt att förhandla fram avtal direkt med producenterna och tvingat på dem avtal med mycket korta löptider och utan garantier för mjölkpriset. Därför föreslår vi att man i stället för direkta avtal mellan producenter och mejerier ska främja inrättandet av regionala och territoriella producentorganisationer som inte är beroende av ett enda mejeri, i likhet med det system som finns och fungerar i Québec, och som kommer att ha en betydligt bättre förhandlingsposition.

36. Kommittén anser det vara nödvändigt att stärka producentorganisationernas roll så att de kan spela en tydlig ekonomisk roll i styrningen av priser och utbud.

37. Kommittén föreslår att man ska förbättra kontrakteringens effektivitet genom att utvidga systemet så att det omfattar hela kedjan, inklusive i synnerhet den storskaliga detaljhandeln.

38. Vi föreslår att man ska uppmuntra producenter att delta och sluta sig samman i organisationer som har förmågan att bearbeta mjölk för att minska antalet länkar i kedjan.

39. ReK föreslår att man ska främja den inhemska konsumtionen av mjölkprodukter i EU samt fastställa regler för märkning som innehåller fullständig information om ursprung, framställningsmetod, industriella processer som använts osv.

40. Kommittén föreslår att handeln förbjuds att använda metoder som innebär att mjölk och mjölkprodukter trivialiseras, i syfte att motverka att de används som lockvaror i marknadsföringen.

41. ReK föreslår att man ska förbättra funktionssättet för observationsgruppen för den europeiska mjölkmarknaden (European Milk Market Observatory), och tillhandahålla de medel som krävs för att observationsgruppen ska kunna bli ett verkligt verktyg för styrning och inte bara för observationer i efterhand. I observationsgruppen bör man därför inrätta ett effektivt system som i ett tidigt skede varnar för begynnande marknadskriser. För detta är det viktigt att observationsgruppen tillhandahåller data månatligen och på en mer detaljerad nivå än medlemsstatsnivå, så att hänsyn kan tas till de många olika förhållandena i de europeiska regionerna. Kommissionen bör förmedla de tidiga varningarna till medlemsstaterna och de berörda parterna och omedelbart vidta nödvändiga åtgärder.

Att utnyttja åtgärderna i första pelaren

42. Vi påminner om att medlemsstaterna får besluta om ett frivilligt kopplat stöd för mjölkproducenterna på upp till en viss procentandel av sitt nationella anslag inom första pelaren, och de får bevilja stöd för områden med naturliga begränsningar på upp till 5 % av det nationella anslaget. För EU:s yttersta randområden har bestämmelserna i Posei ("det särskilda programmet för vissa regioner beroende på dessa regioners avsides läge och ökaraktär") utformats så att hänsyn tas till de geografiska och ekonomiska nackdelarna i dessa områden, men inte för att hantera kriser på grund av avregleringen av mjölkmarknaden.

43. Regionkommittén anser att man måste ta hänsyn till de yttersta randområdenas merkostnader för produktion och bearbetning och införa ett stöd som kompletterar Posei-programmet. Ett sådant stöd ska göra det möjligt att kompensera mjölkproducenterna för effekterna av marknadens avreglering och se till att de kan behålla sin konkurrenskraft i förhållande till producenter i övriga EU.

44. Kommittén är dock orolig för att det, när varje land får göra sina egna val, kommer att uppstå ett brett spektrum av stödtyper och stödnivåer mellan jordbrukare i EU och att omfördelningarna ofta kommer att fortsätta vara alltför begränsade i förhållande till skillnaderna i produktionskostnader.

Att utnyttja åtgärderna i andra pelaren

45. Medlemsstaterna kan reagera strategiskt på de särskilda behoven i mejerisektorn och utarbeta tematiska delprogram som är skraddarsydds och t.ex. syftar till att begränsa omstruktureringen av mejerisektorn.

46. Stödet till områden med naturliga och andra särskilda begränsningar innebär ökad ersättning för inkomstbortfall och extra produktionskostnader.

47. Denna bestämmelse bör också gälla för mjölkproducenterna om dessa befinner sig i ett område med naturliga begränsningar. Dessa betalningar är särskilt viktiga för att förhindra att jordbruksmark överges och landsbygden avfolkas.

48. Kommittén konstaterar dock att det har skett en betydande minskning av de budgetmedel som finns tillgängliga för landsbygdsutvecklingspolitiken på EU-nivå. Detta skulle kunna leda till att moderniseringen av de små jordbruksföretagen fördröjs och till att de på så sätt inte kan uppfylla miljöskyddskraven.

49. För att skapa en mer livskraftig framtid efterlyser kommittén hållbara investeringar i gårdar och åtgärder för att utvidga jordbruket så att mjölkproduktionen och effektiviteten på gården ökar, t.ex. genom bättre mjölkningsanläggningar, förbättrad uppfödning och IKT-system, och att en säkrare arbetsplats garanteras. Vi stöder därför ytterligare åtgärder från kommissionens och EIB:s sida i syfte att öka investeringarna och skapa bättre likviditet i branschen.

50. Vi befarar att kravet på medfinansiering av åtgärder inom andra pelaren kommer att leda till stora skillnader mellan olika producenter, med tanke på skillnaderna i budgetmedel mellan medlemsstaterna.

51. Kommittén inser att det behövs samstämmighet i EU:s politik för att bekämpa klimatförändringarna och skapa en tryggad livsmedelsförsörjning, och rekommenderar att man stöder de mest koldioxideffektiva och miljömässigt hållbara mjölkproduktionssystemen.

52. Vi rekommenderar att man inom ramen för en långsiktig strategi utvecklar stödet till mjölkproduktionen i mindre gynnade områden, med en starkt rättslig ram.

Andra åtgärder

53. Kommittén föreslår en förstärkning av programmet "Stödordningen för utdelning av frukt och grönsaker, bananer och mjölk i skolor" och beklagar det beslut som kommissionen fattade i sitt arbetsprogram för 2015 om att tillfälligt dra tillbaka det lagstiftningsförslag som höll på att diskuteras i Europaparlamentet och rådet i avvaktan på resultaten av en ny utvärdering av skolfrukts- och skolmjölksprogrammen.

54. Utdelningen av mjölk i skolorna skulle nämligen kunna ha en reell inverkan på regional nivå och leda till en målinriktad distribution av lokala produkter med hög miljö kvalitet till de lokala och regionala myndigheterna i korta leveranskedjor samt öka barnens kunskaper om jordbruket.

55. Man bör till fullo utnyttja forskningsåtgärder för att ta fram innovativa mejeriprodukter med ett högt mervärde på snabbväxande marknader, såsom medicinska näringsprodukter och näringsprodukter för spädbarn och idrottsutövare.

56. ReK anser att man bör prioritera forskning, utveckling och innovation så att det blir lättare för bearbetningsföretagen att konkurrera på världsmarknaden.

Exempel på verktyg som finns utanför EU

57. I USA har 2014 års jordbrukslag inneburit en översyn av formerna för stöd till mejerisektorn. I det nya programmet för att skydda mjölkproducenternas marginaler föreslås att ersättning ska ges när skillnaden mellan mjölkpriset och foderkostnaderna faller under en viss nivå. En minimimarginal över foderkostnaderna garanteras med offentliga medel. Högre marginaler kan väljas, om producenterna står för kostnaderna. Dessa nya bestämmelser, utan begränsningar för de stora kreatursbesättningarna, kommer att bidra till ökad produktion och export från USA.

58. I Kanada grundar sig anpassningen av produktionen på den inre marknaden och indexeringen av mjölkpriset på den reella produktionskostnaden och inte på världsmarknadspriserna. Resultatet är ett mycket stabilare mjölkpris som är mycket högre än i Europa. Denna mekanism för utbudshantering baseras på en organisation där alla producenter i en provins förts samman under ett och samma försäljningskontor.

59. Kommissionen bör bygga vidare på dessa modeller för att se över stödet till och strukturen hos mjölkproducenternas organisation i stora produktionsområden.

Förslag på europeisk nivå

60. Europaparlamentets jordbruksutskott antog den 23–24 januari 2013 ett kompromissändringsförslag till Michel Dantins betänkande (en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter) om en mekanism som skulle ha gjort det möjligt att vid en allvarlig kris ge stöd till de producenter som frivilligt minskar sin produktion.

61. Regionkommittén föreslår att man ska inrätta en europeisk observationsgrupp för etablering för att analysera uppgifter om etableringen inom mejerisektorn.

62. Det program för att öka marknadernas ansvar som har föreslagits av det europeiska mjölkrådet och som ska tillämpas när balansen på mjölkmarknaden hotas är ett flexibelt förslag som inte innebär några större kostnader och vars genomförbarhet och effektivitet bör undersökas och utvärderas med 2014 som testår.

63. Eftersom de frivilliga uppförandekoderna inte fungerar, rekommenderar ReK att kommissionen lägger fram förslag för att se till att alla aktörer i livsmedelskedjan, inbegripet flytande mjölk och mejeriprodukter, behandlas rättvist och att eventuella konkurrensbegränsande förfaranden som inte är förenliga med hållbara försörjningskedjor begränsas.

64. Kommittén undrar i synnerhet över de möjligheter som den samlade marknadsordningen, särskilt artiklarna 219, 221 och 222, erbjuder för att genomföra ett sådant förslag.

Slutsatser

65. I många medlemsstater och regioner är mjölkproduktionen en grundläggande pelare i den regionala ekonomin och förädlingen av jordbruksvaror. Bearbetningen av mjölk till en mängd ostsorter enligt tusenåriga traditioner som är specifika för varje region och land i Europa bidrar på ett påtagligt sätt till områdenas identitet och till den positiva internationella bilden av den europeiska livsmedelsindustrin. Dessutom bidrar ostsektorn till att upprätthålla sysselsättningen på landsbygden, den säkerställer skyddet av landskapen och den begränsar förlusten av jordbruksmark pga. stadsutbredning.

66. Kommittén rekommenderar EU-institutionerna att snarast utarbeta ytterligare flexibla och effektiva verktyg för att stabilisera mejerimarknaden och därmed förbättra mjölkproducenternas inkomster i kristider, bland annat genom att göra riskhanteringsåtgärderna mer effektiva, i synnerhet de som syftar till att stabilisera inkomsterna med hänsyn till marknadsprisernas volatilitet och/eller säkerställa mjölkpriserna. För att skapa en tryggad livsmedelsförsörjning behöver vi förenkling samt mindre byråkrati och administrativt krångel.

67. Kommittén rekommenderar EU-institutionerna att för att främja exporten till tredjeländer av europeiska mejeriprodukter med officiella kvalitetsmärkningar (SGB, SUB osv.), uppmuntra investeringar i logistikplattformar för export, stödja utbildning av yrkesverksamma samt främja marknadsföringskampanjer som inriktas på tillväxtmarknaderna.

68. Kommittén rekommenderar EU:s organ att stärka skyddet av europeiska SUB- och SGB-märkta produkter vid utarbetandet av internationella avtal, bland annat för att bekämpa förfälskningar och imitationer av europeiska produkter.

69. För bergsområden och områden norr om 62:a breddgraden med mjölkproduktion efterlyser ReK konvergens mellan kompensationsbidragen för naturbetingade svårigheter, återinförande av stödet för uppsamling av mjölk (med medfinansiering genom budgeten för den gemensamma jordbrukspolitiken), samt stöd till marknadsföring och utveckling av benämningen "berg" för mejeriprodukter, förutsatt att graden av självförsörjning med livsmedel är tillräckligt hög.

70. Man bör utarbeta en stor plan för landsbygdsutveckling för de baltiska länderna, Bulgarien, Rumänien, Slovenien, en stor del av Polen samt Grekland. Dessa länder har små kreatursbesättningar och de flesta gårdarna producerar mjölk. Deras framtid tycks vara satt på spel efter avskaffandet av kvoterna, fastän de utgör själva grunden för dagens landsbygd.

Bryssel den 16 april 2015.

Markku MARKKULA

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*
